

-1-1925

નદબત્રીસી

નંદકનાં ગાયનો.

10. 82

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

બાપુલાલ બી. નાયક

ગુજરાતી નાટક મંડળીના માલિક.

૨ થીએટર-અમદાવાદ.

આશુત્થિ દે સી

પ્રત ૫૦૦૦

૧૦ હક પ્રસિદ્ધ કરનારને સ્વધર્મીન છે.)

ફાકેટ પ્રેસ દી કાર્ડ અમદાવાદમાં સા. શ્રીમનપ્રાણ
ગોકળદાસે પ્રસિદ્ધ કર્યા માટે આપ્યું.

૧૯૮૧

સંવત ૧૯૨૪

મૂલ્ય ૦-૪-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

“ ગુપ્તગતી કૌપીયગણિત વિભાગ ”

અનુક્રમાંક ૪૨૮-૮૭ ધર્મિક

પુસ્તકાક્રમાંક નં ૬૫૪૧૨૫

વિષય ૬-૨-૪

૪૪ શ્રી.

મુખ્ય પાત્રો.

પુરુષ વર્ગ.

નંદસેન	....નંદપુરીનો રાજા.
કીર્તિસેન	....નંદસેનનો કુંવર.
વૈશાચન	....નંદસેનનો પ્રધાન.
દ્રુપસેન	....સતી પદ્મણી તથા ચંદ્રમુખીનો પિતા.
યંખી	....પ્રધાનનો નોકર.
ખાંગો	.....રાજાનો ખવાસ.

સ્ત્રી વર્ગ.

સતી પદ્મણી	....પ્રધાનની સ્ત્રી.
ચંદ્રમુખી ...	...પદ્મણીની પ્તેન.
રમદ્રુમતી	....પદ્મણીની તથા ચંદ્રમુખીની મા.
મૈના ...	....યંખીની સ્ત્રી, સતીની સખી.

દરબારીઓ, સિપાઈઓ, બાયાતો, સેનાપતિ, જમા-
વાલદાર, ઠાસીઓ, ચોપદાર, વગેરે, વગેરે.

નાટકનો હુંક સાર.

અંક ૧ લો.

સુવધાર-નટી,—

૧—પ્રધાન પત્ની સતી પદ્મણીની વર્ષ ગઈતા ઉત્સવમાં મંગળ-કાગસવાળી કુમારિકાઓ, સતીનું કલ્યાણ ચઢાવા આવે છે, સતીને પદ્મરાવી આશીર્વાદ આપે છે; પ્રધાન વૈદ્યોચન તથા ચતી પદ્મણીના દનેડી જોડાનું સુધક ચિત્ર.

૨—પંખી તથા મેના હાથે રસ, દેખાદેખી શોખ કરવા જતાં ચતી ફેજેતી.

૩—રાજા નંદસેન નગર ચર્ચા જોવા નીકળ્યા છે તેવામાં રાત્રે સતીના સુવાસિત પરસેવાથી સુગંધી થયેલાં ચીર ધોવા ધોળી આવેલ છે ધોળી પાસેથી વૃત્તાંત સાંભળી રાજા તે ચીર પહેરનારી ઉપર મોહિત થાય છે, અને ધોળીના કહેવાથી એ દિવ્યાંગના પ્રધાનની સ્ત્રી છે તેમ જાણે છે.

૪—રાજા નંદસેન વિહ્વળ અવસ્થામાં પોતાના મહેલમાં આવે છે, પદ્મણી તરફના મોહને નથી રોકી શકતો અને પ્રધાનને પહોંતું કહી પહાર મોકલે છે, અને કામાંધ બની પદ્મણી પાસે અનિદ્ર ઇચ્છાથી જવા નિકળે છે.

૫—પ્રધાનના ઘરની ચોકી કરનાર પંખીને રાજા લાંચમાં કુંડળ આપી મહેલમાં દાખલ થાય છે.

૬—કામાંધ રાજા તથા સતી પદ્મણીનો વાદવિવાદ. પાપવાસનાથી અંધ થયેલ રાજાના કામ રૂપી પડળ ચતુરાઈથી ફર કરી સતી, સત્ય બોધથી રાજાની શુદ્ધિઠેકાણે લાવે છે રાજા

પસ્તાઈ સતીનો ઉપકાર માની પુત્રી કહી પસલીમાં વીંટી આપી આલ્યો જાય છે.

૭—પ્રધાન આવે છે અને રાજાનાં કીમતી કુંડલ તથા શાલ પાંખી પાસે જોઈ સતી માટે મનમાં શંકા લાવે છે.

૮—પ્રધાન સતીને દુષ્ટ કૃત્ય માટે અત્યંત પ્રીટકાર આપે છે. પ્રદાણીનાં વિનવણાં ઉલટીજી અસર કરે છે. છેવટે પ્રદાણીને ઘરમાંથી કાઢી મૂકે છે.

અંક ૨ જો.

૧—સતી પ્રદાણી ખીચરમાં આવી માતાને પોતાનું દુઃખ કહી સંભળાવે છે.

૨—કુંવર કીર્તિસેન પોતાની પત્ની ચંદ્રસુખીનું આણું વાળવા સાસરે આવેલ છે. પ્રેમી જોડાંનો પ્રેમમય પ્રથમ મેળાપ.

૩—પ્રધાનનો વધતો જતો બહેમ, પોતાના ઘરમાંથી પ્રદાણીની દરેક વસ્તુને અશ્વિમાં બાળી નાંખવાનો પાંખીને હુકમ પાછળથી બાંધાની ગરમત.

૪—પ્રધાન દરબારમાં રાજાના સિંહાસન ઉપર બેસી વાદવિવાદ ચલાવવા નંદસેનનાં દુષ્ટ કૃત્યની ભરમમાં ચેતવણી આપે છે. રાજા નિશ્ચય કરે છે કે શિકારના બહાને પ્રધાનને લઈ જઈ પ્રધાનના મનનો બહેમ કાઢી નાંખવો.

૫—પ્રદાણી ખીચરમાં દવામી ભક્તિ કરે છે તેનો પિતા, રાજા તથા પ્રધાનના આવવાના સમાચાર આપી કરેલો સંકેત બાહેર કરે છે.

૬—રાજા તથા પ્રધાન શિકારે નીકળ્યા હતા તે પ્રદાણીને ખીચર આળ્યા છે, પ્રદાણીનો પિતા રૂપસેન અને તેના ભાયાતો

તથા નંદસેન, પ્રધાનના મનમાંથી ંહેમ કાઢી નાખવા પ્રયત્ન કરે છે. તેમ તેમ ંહેમ વધારે મજબુત થાય છે.

૭—પદ્મણી તથા પ્રધાનનો વાદવિવાદ, છેવટે ના ખમાય તેવો તિરસ્કાર કરી પ્રધાન ચાડ્યો જાય છે. સતી પદ્મણીની હુવે ખાત્રી થાય છે કે કોઈપણ ઉપાયે પતિનો પ્રેમ પાછો થવાનો નથી તેથી તેને પોતાના રૂપ ઉપર ધિસ્તાર છુટે છે અને તે રૂપને રાજમાં રોળી રંગરોળી જોગણ થઈ વનમાં ચાલી જાય છે.

૮—ઘણી ઘણી કોશીશ કરવા છતાં પ્રધાનના મનનો ંહેમ નથી ખસતો તેથી રાજા નિરાશ થાય છે. થાકી જવાથી પ્રધાનના ખોળામાં માથું મૂકી નિદ્રાવશ થઈ જાય છે. પ્રધાન આવેશમાં રાજાનું ખૂન કરે છે ત્યાં ચોળી વેચે પદ્મણી આવે છે. રાજાનું શબ જોઈ રૂદન કરે છે, પ્રધાન તેને ફીટકાર આપી ત્યાંથી જવા કહે છે પદ્મણી જતી નથી સેનાપતિ તથા શિકારી ટુકડી આવી પહોંચે છે પ્રધાન છુપાઈ જાય છે અને ખૂની તરીકે પદ્મણી ચોળી વેચે કેદ પકડાય છે.

અંક ૩ જો.

૧—પ્રધાનનું ભયભીત તથા ચળવિચળ મન છેવટે પદ્મણી પહેલાં કુંવર પાસે રજુ થઈ પ્રપંચ ભરી સુક્તિ કરવાનો નિશ્ચય કરે છે.

૨—કીર્તિસેન અને ચંદ્રસુખી પી રસમય રમત ત્યાં પ્રધાન ઠેંગ કરી વિહ્વળ મને આવી રાજાની ખબર પુછે છે એટલામાં સેનાપતિ આવી રાજાના ખુનની ખબર આપે છે કુંવર ગુસ્સે થઈ ખૂનીનો ન્યાય કરવા જાય છે.

- ૩—ન્યાય. પદ્મણીને દેહાંત દંડની સજા, ચક્રોચ્ચદ્રાંશુખી ચોળી વેપે પદ્મણીનાં લક્ષણ તેમજ રીતભાત જોઈ ચેતી જાય છે. કે તે પુરૂષ નથી પણ સ્ત્રી છે અને ખૂનો તે નથી તેની ખાત્રી કરી આપવા કીર્તિસેનને કેદખાનામાં લઈ જાય છે.
- ૪—મરણની બહીકને લીધે, પદ્મણી છેલ્લી ઘડીએ પ્રધાનને ઉઘાડેા પાડી દે તેવી બહીકને લીધે, પદ્મણીને કેદખાનામાંથી નસાડી મૂકે છે બંદીખાનામાં કુંવર તથા ચંદ્રમુખી આવે છે અને રાજાનું ખન પ્રધાને કરું છે એમ ખાત્રી થવાથી તેને પ. ૩ છે.
- ૫—રસ્તામાં ચોળી વેપે પદ્મણી બધી બબર જાણે છે, અને પાતને બદલે પોતાનો જીવ આપી પ્રધાનને બચાવવા જાય છે.
- ૬—ખૂનનું કારણ પુછતા પ્રધાન નંદસેનના વ્યભિચાર માટે કહે છે. પ્રધાન માનના નથી હોંવટે જો રાજા જીવતો થાય તો તે સતી છે એમ હું માનુ એમ પ્રધાનના કહેવાથી પદ્મણી સતીત્વના જુસ્સામાં આવી સત્યના સાક્ષી સૂર્ય નારાયણની સ્તુતિ કરે છે રાજાનંદસેન સહિત સૂર્ય નારાયણનાં દર્શન થાય છે. પ્રધાનનો વંડેમ ટળે છે સતીનો મહિમા ગવાય છે છંદે સત્યનો જય અને આનંદ આનંદ.

નંદખત્રીસી.

સૂત્રધાર—

૧

ૐ શ્રી પરમાત્મા દેવ્યાણુ કરે!
સ્નેહે કર્ણાણુ ગાંધ્ય ધરે!
વિદ્યન સમૂળાં નાથ હરે!—ૐ શ્રીઃ
આપ કૃપાઓ હામ ભીડું હું
નાટ્ય નવીન કરવા દયાળુ
કાર્ય સફળ કરવાને દયાળુ
દ્રષ્ટિ દયાથી ભરે!—

શ્રીઃ

નટી—

૨

હતી પ્રધાન પત્ના પત્નણી
મતી પતિવૃત પાળતી
શીળવતીએ...ચુલકણી
કુળ ઉધારણી મણી—હતીઃ
નંદ રાજ મોહ પામી, સંચર્યા સતી ભુવને
ચતુર સતીએ યોધમી હીલું જ્ઞાન
રહી શીલવાન સુશીલ:—કુલ ઉદ્ધરિણી
વાત સુણી વાલમે વરયે! ઠહેમ હંડા અંતરે
સત્યના ત્રાક્ષી પ્રભુ, સવિત્યે ટાળી વિપત્તી—કુમઃ

નટી—

૩

કુમ્ કુમ્ પાપ ધારીરે, જુમ જુમ જાથ નરીરે
કોમળ કાચ વેલીરે, અવયવ કુલ ફળેલીરે—કુમ્ કુમ્
ભાલ ટીલકી ચાંદરણી શી ચળકે,
હિરા નથની ઝગમગતી શી લળકે

આંખ અંજન સારરે

શિરપર ઝારી જોખન મદવાળીરે.....કુમ્ કુમ્

કુમારીકાઓ—

૪

હાંરે મંગળ સમયેરે શંકર સ્મરીયે

હાંરે પતિ પતિવૃતા પ્રાણ

શામ સુંદરનું સર્વદા શ્રેય કરીયે—હાંરે મંગળ

પ્રેમ પરસ્પર અતિ સતી પતિનો,

અવિચળ રાખો અખંડ,

દોષ વિણ નવદમે

રસિકરમણુ રમે, લીધી નિજ ભુજ દંડ—સ્મરીયે

કુમારિકાઓ—

૫

કસ્તુરીના જેવી સુવાસ વ્યાપો

સૌમિત્રી જેવો સુત ઇશ આપો,

ભક્તિ પતિની હૃદય શુદ્ધ સ્થાપો

શક્તિ સતીનાં સહુ કદ કાપો.

પદાણી—

૬

આવોજી બહાલ રસિક મોહન મલપતા આવો આવો—

મારા નેત્રના રતન જીવના જાતન

મીઠા મહેરામણુ ભાવો મન ભાવો—આવોજી

પ્રીતિની ખ્યાસી આ દાસી વિલાસી

પોષણુ પ્રીતિ ઝરણુ

મેં અર્પ્યું આ ચિત્ત આપ ચરણુ

સરણુગત શોભાવો—આવોજી

પદાણી—

૭

રનેહની નદીઓ છલકાય

બહાલ બહેળા આવી ઉભરાય

રનેહ વૃંદ સૃષ્ટિ પર થાય

રનેહમય સંસાર જળાય
 બીજ રોપયાં રનેહનાં, રનેહ ભૂમિનો મહાંય,
 ઉઘ્યાં તરુવર રનેહનાં, રૂળ રનેહી સોહાય.
 રસ અમૃત રનેહે પીવાય
 સચ્ચિદાનંદ કંથ દેખાય—રનેહની૦

૮

કુમારિકાઓ—છાડો નાબુક બંધ બંધી બળવંતજી
 પદ્મણી—ઓ કેહી કંથજી !

કુમારીકાઓ—છાજી કેસરી સમાન આપ શૂરા
 સુતરની તાંત જેમ, હાથીને હાથ તેમ,

કોમળ આ બંધજી—છાડો૦

વૈદોચન—ધૈર્યા યુવતી યુથે આજે,

કુમારિકાઓ—આધીન છો હવે સ્ત્રીના રાજે,
 પ્રીતિની બેઠી જડી અંગ સાથ

તુટે કેમ ગુણવંતજી—સુતરની૦

પદ્મણી—

૯

સાદાબા રંગ આવોને માણીએ

આવો આવોજી આમ મહારા અંતર આરામ—રંગ૦

ચાલો રસિક ખેલ ખેલીએ

લઈ પ્રીતિની લહાણ ચાલો રસિક ખેલ ખેલીએ

રેલ છેલ રસની રેલાવીએ.

વૈદોચન—છો પ્રીતિ તુપુણ પ્રિય પ્રાણ

સુખાણુ—રંગ આવોને.

દાસીઓ—

૧૦

સપડાયા શાણા શોખ ભારતા

પંખી—હીં !

દાસી—દેખાદેખી કરી

પંખી—હીં ! !

દાસી—માણુવા જતાં

પંખી—હીં !!

દાસી—ચાકી છોકાછોક જોરથી !

પંખી છીં—સપડાયા ! !

પંખી—ઝરર છીં ! ! !

મેના—એતો શોખ છે,

પંખી—હીં !

મેના—દેખાદેખી કામ જે મૂરખ કરવા જાય

ઉલટું આડું વેતરે આખર ખત્તા ખાય.

પંખી—આક છી આક છી આક છી

દાસીઓ—વાહવા—વાહવા—વાહવા—સપડાયા.

નંદરાજ—

૧૧

તનને તનમનાટ લાગ્યો તાર્ણનો

મોહ જાગ્યો મનમાં માતુનીનો—તનને૦

પહેલું મૃગમદમ્બેકે મૂકાયું માન

બીજું રૂપ વર્ણનથી ખેંચાયું ધ્યાન

ત્રીજું તુજ ગણનાએ શુભાચું જ્ઞાન

ચોથું ચતુરા ચાહે ભૂલાયું લાન—તનને૦

રાજા—

૧૨

પ્રેમ મૂર્તિ છે જડાઈ

પ્રેમી હૃદયે—પ્રેમ.

નજરે તરે છે પ્યારી નવાં રૂપ ધારી ધારી

હરતી કાન્તિ મીઠી

પ્રિય વહને—પ્રેમ.

પ્રધાન—

૧૩

મણિધર સુરલીથી રીઝવેલો

નૃપને પ્રિય વચને વશ કરવો—મણિ૦

પ્રસન્ન મને મણિધર મણિ દેખણ

કરે કોપ તો અંગ ડસે,
ભૂપાત્ર પળ સુખપાલ સુવાડે
ક્ષણે શત્રુ ઇંછ પ્રભુ હરે;
લોરીંગ સમ ભૂપાળ સમજવો—મણિ०

સખીઆ—

૧૪

મહેલ મદને મહમાતી મળી માનની
પ્રાસી પ્રીતમના પ્રીતિ પાનની—મહોલે.
પ્રિયતમ આજ્ઞા પાળવી, મનન કરે એ મંત્ર,
સદાચરણથી સર્વદા, એ ચક્રવે ઘરતંત્ર
મધુર વાક્ય સુખ વાસ સુખ ખડેંકી રહ્યો
લલિત લજ્જા શણગાર શું દહોંકી રહ્યો
અનિ આતુર એ ધર્મ ધ્યાનની—મહોલે.

પદ્મણી—

૧૫

મન ભૂલાવે મન લોલાવે મન ચક્રડોળે ચક્રવેળ
શુદ્ધ પવિત્ર નિરમળ આત્મા કાઢવે રગદોળાવેળ.
જોવાનું તે નવ દે જોવા નહીં જોવાનું જતાવેળ
અમૃત મૂકી વિષને વળગે નકું મહીં રોજાવેળ,
વારૂ વનિતા વિશ્વ મહીં છે કોઈ ગોરી કોઈ કાળીળ
તૂમી છે સંતોષ મહીં નથીસુખકર વૃદ્ધા જાળીળ—મન.

પદ્મણી—

૧૬

આ સ્વમા સમ સંસાર, સમજી દયોને શાણા.
હૃન્નં માનવ અવતાર, અવની મહીં આ રાણા!
જાળપણું રમતાં ગુમાવે;
ભુવાનીમાં લંપટપણું ભાવે
વૃદ્ધાપણાએ, જીવ લોભેતણાએ રટે નહીં કીરતારદે—આ.
મરણ આસ જવ ચાલુ થાએ,
કૃત્ય કુડાં નજરે ઉભરાયે
પાંડ્ય ભારે, પસ્તાય પાપી ત્યારે આંસુ વહે ચોધારદે—આ.

અંક ૨ જો.

ચામતી—

૧૭

વિભુ જાઉં હું ખલહાર
 દહ લાખ લાખ ઓવારણાં વિશ્વાધારે—વિભુ
 દશમી સમી પુત્રી દીધી સુખી કરી અપાર
 માથું હવે નાથ ઓટલું
 રાખો અવિચળ જોડતું હા કિરતાર રે—વિભુ

પદ્મણી—

૧૮

આવ્યું વાદળું વિપતિનું સતી શિરે હરિ
 નાંખજો વિગેરી, વિભુજી દિલ દયા ધરી આવ્યું.
 ભીડ ભંજન ભીડ ભાંગજો દાતા દીન દયાળ.
 કરુણાળુ કમાળાપતિ સત્યતણા પ્રતિપાળ.
 શુદ્ધ ચિત્તથી પતિ સેવા પ્રભુ ગણી કરી—આવ્યું.

ચંદ્રસુખી—

૧૯

ઠંડાકી સાહેલી વિસરું નહી કઠીએ પ્રેમ
 બાળપણનો નેહ ભૂંડું કેમ ?—ઠંડાલી
 રમતાં રમત ગમત કરી નિશદિન,
 વિવિધ ખેલ નિર્દોષ ખેલતી
 નજરે તરે સખીએ સ્વપ્ને જેમ—ઠંડાલી

સખીઓ

૨૦

હાંચે હાંચાળે નવેલડી રસ વેલડી
 અલખેલડી—હાંચે
 મણિયે મઠી, હીરલે જડી વિશિયે ઘડી
 મદધેલડી—રસવેલડી
 મન મોહિનીથી મોહી સૂરજ જાળીથી તું શું જુઓ,
 તુજ પદ્મણી પતની તણી જડેન લાન ભૂલ્યો તું એ;

આ તારણીના તેજ આગળ તોલ તારો તું ખુએ,
કીરણે સતાવે કેમ તું બસ સાંભળીશ મુખથી શુંએ;
કરમાય છે કુમળી કળી છળી છેલડી-રસ વેલડી—હીચો

સખી—

૨૧

સખી ખોલ ધુંધટડો

ચંદ્ર—છાડને છેડા

સખી—વાહ શું મુખ મલકાય—સખી૦

ઠંડાલાસ ગે રમીલે : ગે મહમાતું આ જોખનીયું છલકાય—સખી.

ચંદ્ર—શરમે બાઈ હું બીકાઈ

સખી—ક્યાંથી સ્વાર્થ સરાય

ચંદ્ર—ચબાવલી તું ચડમા

સખી—લાડકી લડમાં અંગે અંગ ઉભરાય--સખી૦

ચંદ્રમુખી—

૨૨

ખીલતી હતી એક કળી કુમળી

રસથી છલકાતી હતી કુંપળી

"

*

પસરી સુગંધો ચોપાસ ઘણી

"

*

"

ભમતા બ્રમરા લોલો તે લલી

પતંગ સમ ગણુતી મહની ભરી

*

*

*

ઠરકાર ન કરતી કળી એ જરી

।નજ હાલમાં મસ્ત રહેતી હતી

જોખન મહમાં મહમાતી હતી

*

*

*

એક સમે આંખો નવીન જમર ચતુર રસ જાણુ,
રસિક તણા શુભરવે કળી બની શુભતાનં;
રસ ઉરમી ઉછળી ઉરે ઉતરિયું અભિમાન,
પ્રેમ વસે વરવશ પડા હૃદયે પ્રીતિનું દાન.

ચંદ્રગુપ્તી—

૨૩

પ્રીતમ પ્યારની પ્રીતિ ઉર જાગી
બહાલા હોરી લાલાની લગની લાગી
નવી દ્રષ્ટિ ખીંટી છે રસાળી
ફનેહી સૃષ્ટિ આજે મેં નીહાળી
પ્રેમે પથે પળી
સમે મળી.....હોરી લાલા.
સુખ સ્વર્ગનાં હું પામી
મળીયા સલુણા સ્વામી
પ્રેમે પૂજા કરે હું પ્રભુ ગણી
રંગીલા—રસીલા—છબીલા તણી
ચિત્ત કામણ કટારી વાગી—બહાલા.

વારંગનાઓ—

૨૪

આવો ઉમંગ લરી મદ લરી સહુ જોડેની હુલ્લાસેથી આવો
આવો રમતુમ આ હુમ હુમ આ પગલાં નાનુક લરીને
ઝાંઝર વાગે ઝણઝણ પ્રેમે, આવો ગાવોરી,
પ્રીતિ મનમાં લરી—કીર્તિ હૃદય ધરી,
રાજા પ્યાર રંગથી લય્યા—અરા સરવે હયા,
તન મનથી હોતે નાચો રાચો—આવો.

પદ્મણી—

૨૫

હું પિયુના પાય
પૂજું નિત્ય આ તનશીતળ થાય—પિયુના.

મહારા મોહન જીવનું જીવન
સેવે સ્વર્ગ સધાય—પિયુના,

પદ્યણી—

૨૬

કર્મ તણા સંજોગથી નરમાણ થયેલું થાય રે
શાને દોષ દઇએ બીજાને.
સીતા સરીખી સાધવી સ્વામીએ કાઢી વન
દમયંતી વીણ કારણે, અપરાધી ઠરી પતિ મનરે-શાને
વાંક નહીં વાલમ તણા, દેખું હું તલભાર,
ક્યાં પાપ પેલે ભવે, પ્રગટયાં આ અવતાર;
સુખ દુઃખની વાદળી, આવે ને ઉડી જાય,
ધસિ લજી ધીર રાખવી, સંકટ સમય સદાયરે-શાને

નાયકો—

૨૭

રસબીન બીન આજ નયેના તેરે
કા સંગ જાણે, એ રાગે રસપાગે સખરેન—રસ
ટીકો છુટયો ઓર હાર છુટયો, કાકો જોખન છુટયો;
કરત સયેન બચેન ચતર સુધડ નયેન—રસ

નાયકો—

૨૮

મોરે બાકે સીપૈયાં વાઝું દીલે જાન
તોરે નયનોકે ખાન કરે જાન પરેશાન—મોરે.
ગોરી ગોરી સુરત મોરી, બારા બરસકી હું નાર
ઓ નટ ખટ બારા બરસકી હું નાર
નાજીક જોખનવા કાંપે ચે મનવા

હાય મોરા જીઆ ગભરાય
કહા માન...ઓ નાકાન.....એરે

૨૯

રૂપસેન—ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્રજ સાર;
તેવું કુળ જો માહરું, (તો) પડ પાસા પોખાર.

રાજા—હુંસ ગયો સરોવર તીરે, દીકું અમૃત વાર;
પીધા વિષ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોખાર.

પદ્માણી—સત્ય ચૂકે જો સાધવી, ધરા ન ઝીલે ભાર;
તે શુભ હોયે સુખ મહીં, (તો) પડ પાસા પોખાર.

પ્રધાન—નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ, ચાર ઠને બંડાર;
કામી પાસ રહે કામિની, (તો) પડ પાસા પોખાર.

૩૦

રૂપસેન—મીઠા આપો સર્વદા ઉત્તમ ફળ દેનાર;
દીકું પણ અડક્યો નહીં (તો) પડ પાસા પોખાર.

રાજા—વિમળ કમળ વિલોક્ષિને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર;
દીકું પણ અડક્યો નહિં (તો) પડ પાસા પોખાર.

પદ્માણી—અહલ્યા સીતા દ્રૌપદી, સતી ખરી નિરધાર;
તેવું ચિત્ત જો માહરું (તો) પડ પાસા પોખાર.

પ્રધાન—સુખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ લોજન સાર;
પાધા વિષ કો નહીં (તો) પડ પાસા પોખાર.

સખીઓ—

૩૧

કોમળ કાયા કાં કરમાવે બાઈ ભલુતી ચોળી ?

પદ્મણી—હવે ભલુતી સુજને બહાલી દેહ દઈ રંગદોળી.

પ્રીત ગઈ ખ્યાલ પ્રીતમની

આથ ઉડી ગઈ આ અંતરની

રૂપ રંગ દઈ રોળી—કોમળ.

દાસીઓ—સુંદર શરીરે શોભે બા હીરાના હાર રૂપાળા

પદ્મણી—પ્રેમ દોરીયે અશ્રુપારલા પરોની પહેરૂ માળા

કંથ કૃપા વિણુ જોગણુ થાઉ,

નાથ નામની ધુન લગાઉં

ખેરી કંથા જોળી—કોમળ.

પદ્મણી—

૩૨

હે મન શાણા નાથનું ધ્યાન તું ધરને

દેહનું સાર્થક જોજ ખરું તું હવે કરને

પતિ પરમેશ્વરનું રટણુ, જો શુદ્ધ મનથી થાય,

જનમ મરણુ ફેરો ટળે પાપ અમાપ કપાય;

દેવ પિયુ દેવત પિયુને પિયુ છે સ્ત્રીના પ્રાણુ,

લીન રહે પતિમાં સતી તો થાયે કલ્યાણુ.

અલખ ધુન લાગી જાગી હવે તો

અખંડ જ્યોત જાગી,

લાગી હવે તો આ ભવની ભાવટ ગઈ લાગી.

અંક ૩ નો.

—:૦:—

પ્રધાન—

૩૩

મારા હૃદયે છાયોરે ગાઢ અધકાર ભારી
 ગઈ યુગાર્થ જ્ઞાન નયોત માર્ગ ન મુઝે ક્યાંહીરે
 મતિ ગઈ મુઝાર્થ—મારા હૃદયે.
 કૃત્યથી ચીરાય ઇગર સત્ય સુઝે ન મન માંહી
 અધમ નાર મુજની કે છે શીગવતી!—મારા.

અંદ્રમુખી—

૩૪

આ વસંત રૂતુ કેવી ખીલી ઝીલી લાલ
 વેલીઆ! એ લીધો
 બહાલા વૃક્ષ ભણી વેલી ધાય
 ભેટ લેવા અતિ લલચાય
 વૃક્ષે બહાલથી આલીંગન દર્પ
 પ્રપુલ્હિત કી—ધ.૦ —આ વસંત
 રંગ ઘેરંગી પુલથી સજી અનુષમ શયુગાર,
 સમાગમ મુખ ભોગવી, સદ્ગુણ દર્શો અવતાર.
 પેલાં પંખી નેડાં પ્રેમથી
 ગેલ કરી રમે રંગથી
 રૂતુ પ્રસરી સૃષ્ટિમાં અતિ
 પ્રીતિ ભરી દી—ધી—આ વસંત.

અંદ્રમુખી—

૩૫

બોલો બોલો બહાલા રહીયાગારે,
 કેલું લીલું વીલું મુખડું દેખા.....ય
 પાપટજી ખ્યારારે—બોલો

